

ALEXANDRA GRIPENBERG

Naisasian kehitys II

NTAMO

NAISASIAN KEHITYS ERI MAISSA

II

NAISASIAN KEHITYS ERI MAISSA

KIRJOITANUT

JA SUOMALAISTA PAINOSTA VARTEN TÄYDENTÄNYT

ALEXANDRA GRIPENBERG

II

SUOMENTANUT

ILMI KALLIA

»Aate ilmenee, muuttaa maailman, synnyttää erimielisyyttä ja taistelua, luopi vastakohtansa, selviää ja puhdistuu, pääsee viimein voitolle, ja maailma on senkautta saanut uuden muodon.» Hegel.

NTAMO
Helsinki
2020

Näköispainos alkuperäisteoksesta:
WSOY, Porvoo 1906.

ISBN 978-952-215-810-9

Toinen osa neliosaisesta teoksesta
Naisasian kehitys eri maissa
(Reformarbetet till förbättrande af kvinnans ställning, 1893–1901).
Suom. Tilma Forsström / Hainari & Ilmi Kallia (1905–1909).

ULKOASU
Göran de Kopior

KANNEN KUVAT
Maria Wiik, *Balladi* (1898) (etukansi)
ja Karl Emil Ståhlberg, Valokuva Alexandra Gripenbergistä
(n. 1890), (takakansi); Wikimedia Commons

VALMISTAJA
BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

NTAMO
Helsinki 2020
www.ntamo.net

SUOMENKIELISEN PÄINOKSEN ESIPUHE.

Viitaten tämän teoksen I osan esipuheeseen ja johdantoon, joista teoksen suunnittelu ja sitä kirjoittaessa noudattamani periaatteet selviävät, pyydän tässä ainoastaan huomauttaa että tämä II osa käsittelee naisvapautuksen aatteen vaihteita romanilaisissa maissa, Ranskassa, Italiassa, Espanjassa ja Portugalissa, sekä että vuoden kuluttua ilmestyy painosta Skandinavian maita ja Suomea esittävä kolmas ja viimeinen nidos.

Allamainitut henkilöt ovat hyväntahtoisella alttiudella suullisesti ja kirjallisesti antaneet tekijälle tietoja kukin omasta maastaan: m:me Isabelle Bogelot, m:me V. Vincent, m:me Maria Martin, m:lle M. Dugard, m:me C. Dissard, m:me Gabrielle Puaux, contessa Cora di Brazzà Savorgnan, signora Paolina Schiff, signorina Rosa Amadori, Bolognan valtioarkiston virkamies professori Carlo Malagola, kuninkaallisessa maanviljelys- ja kauppaministeriossa Romassa palveleva signor Vittorio Stringher, sennora donna Concepcion Aleixandre, sennora donna Emilia Pardo Bazán, professori Francisco Giner de los Rios, sennor don Adolfo Posada, sennor don Rafael Torres Campos, sennor don Manuel Ruiz de Quevedo, professori Manuel B. Cossio, professori Bernardino Machado.

Näille arvoisille naisille ja herroille pyydän täten lausua kunnioittavimmat kiitokseni.

Helsingissä heinäkuulla 1906.

Tekijä.

SISÄLLYS.

	Sivu.
Esipuhe.	
I. <i>Ranska</i> : Johdatus. — Lemmenoikeudet. — Naiset pääreinä. — Naisten valtiolliset ja kunnalliset oikeudet ennen vallankumousta. — Naiset ammattioikeuksissa. — 1789 v:n vallankumous. — Napoleon I ja naiset. — Restaurationi. — Naisasia 1830—1840 luvuilla. — Herätykset toisen keisarikunnan aikana. — Kolmas tasavalta. — Järjestetty naisasiatyö. — Naisasia ja siveellisyystyö. — Naiset hyväntekeväisyydessä. — Naiskasvatus. — Nainen opinteillä. — Nainen käytännöllisillä aloilla. — Suojelulakeja naistyölle. — Naisen oikeudellinen asema. — Yleiskatsaus	1—77
II. <i>Italia</i> : Johdatus. — Kristinuskon ensi ajat. — Nunnaluostarit ja niiden vaikutus naiskasvatukseen. — Renessanssi. — Uskonpuhdistus. — Italian kuuluisat naiset XVII:nnellä sataluvulla. — Naissivistys vieraan vallan aikana. — Naisasian ensimmäinen esiintyminen. — Järjestetty naisasiatyö. — Naiset hyväntekeväisyyden alalla. — Naiskasvatus. — Nainen opinteillä. — Nainen käytännöllisillä työaloilla. — Naisen oikeudellinen asema. — Loppukatsaus	78—121
III. <i>Espanja</i> : Johdatus. — Buckle Espanjan sivistyksestä. — Concepcion Arenal. — Naissivistysyhdistys Madridissa. — Naiskasvatus. — Nainen opinteillä. — Nainen käytännöllisillä aloilla. — Naisen oikeudellinen asema. — Yleiskatsaus	122—145
IV. <i>Portugali</i> : Johdatus. — Sata vuotta sitten. — Naiskasvatus. — Nainen opinteillä. — Nainen käytännöllisillä aloilla. — Naisen oikeudellinen asema	146—152

I.

Venäjän keisarin vieraillessa Ranskassa v. 1896 Paul de Cassagnac innostuneena kirjoitti »*L'Autoritéssa*»: — Tsaarilla on kaikkialla ollut tilaisuus nähdä todellinen Ranska, se Ranska, joka vuotuisesti hengellisen säätynsä johdolla viettää kristinuskoon kääntymisensä muistopäivää, ja jonka kiitollisessa mielessä säilyy kolme Jumalan valitsemaa naista: pyhä Clotilde, jolta se sai Jumalansa, pyhä Geneviève, joka sille pysytti sen pääkaupungin, Jeanne d'Arc, joka lahjoitti sille takaisin isänmaan.

— Kuinka on mahdollista — eräs ranskalainen naisasialehti tämän johdosta kysyi — että Ranska myöntää tämän ja kuitenkin uskaltaa vastustaa naisvapautuksen aatetta?

Saman kysymyksen tekee kukin, joka kiinnittää huomionsa Ranskan historiaan. Pintapuolisestikin sitä tarkastellessa tapaa ilmiöitä, jotka osoittavat miten tärkeä sija naisilla siinä on ollut, ja tämän kautta ne epäjohdonmukaisuudet ja vääryydet, jotka haittaavat heidän nykyistä tilaansa, sitä räikeämmin astuvat näkyviin. Mitä erilaisimpiin kansankerrokseen kuuluvat ranskalaiset naiset ovat eri aikoina suuresti vaikuttaneet maansa historiaan. Kuningatar Clotilde, joka sittemmin julistettiin pyhimykseksi, käytti vaikutusvaltaansa jouduttaakseen kristinuskon leviämistä Ranskassa. Parisin kaupungin suojeleuspyhimys Geneviève nunna (synt. 424) taivutti parisilaiset jäämään kaupunkiin, kun he Attilan hyökätessä Ranskaan 451 kauhun valtaamina tahtoivat siitä paeta. Tähän onnelliseen ratkaisuun oli syynä Genevièven ennustus, että Attila ei pääsisi perille Pariisiin — ennustus, joka toteutuikin. Kaupungissa vallitsevan nälänhädän aikana tuotti hän sinne kaksitoista laivaa täynnä

viljaa. V. 460 hän pyhän Dionysiuksen ja hänen seurakumpaniensa haudoille rakennutti kirkon, jonka läheisyyteen Dagobert I sittemmin perusti St. Denis'n abottikunnan. Kuuluisin Ranskan naisista Jeanne d'Arc johti sotajoukkoja ja antoi ranskalaisille takaisin heidän uskalluksensa ja itseluottamuksensa aikaan, jolloin he näyttivät ne kokonaan kadottaneen.

Nämät ja muut yksityisten naisten tekemät palvelukset palkittiin kuitenkin kaikellisilla, sukupuolta kokonaisuudessaan kohtaavilla vääryyksillä. V. 585 pidettiin Maconissa kokous, johon otti osaa 43 hiippakunnallista ja 16 ilman hiippakuntaa olevaa piispaa sekä 15 alempaa pappia. Tässä kokouksessa pidettiin maan kuuluksi käynyt keskustelu siitä, oliko naisella sielu. Se syntyi erään piispan tekemästä vaatimuksesta, että naisesta ei olisi käytettävä *homo-* (s. o. ihminen) nimitystä. Toiset taas väittivät vastaan huomauttaen raamatun opettavan että Jumala »loi ihmisen, mieheksi ja vaimoksi loi hän heidät», sekä että Vapahtajaa, vaikka vaimosta syntyneenä, sanotaan »Ihmisen Pojaksi». Kokouksen päätökseksi tuli että naisella oli sielu, mutta että hän oli heikko ja huono astia.*) Feodalivalta ynnä sitä seuraava naisten halveksiminen vallitsi tuskin missään niin ylen mahtavana kuin Ranskassa. Yksi sen ilmaisumuotoja oli tuo häpeällinen *jus marchetae*, joka antoi lääniheralle aviomiehen oikeuden jokaiseen vastaanituun, hänen maaorjiinsa kuuluvaan naiseen 1—3 vuorokaudeksi tämän häiden jälkeen.**)

Vaikka Ranskan naisten historia sisältääkin tällaisia synkiä lehtiä, oli kuitenkin aikoja, jolloin heillä moneen muuhun maahan verraten oli tavattoman suuret yhteiskunnalliset oikeudet. Frankkien voitettua gallialaiset jakoivat päälliköt ja heidän sotatoverinsa keskenään valloitetun maan. Vähitellen tämä muuttui perintömaaksi, joka siirtyi ensin pojille, sitten kaukaisemmille miespuolisille sukulaisille, vihdoin myöskin tyttärille. Nä-

*) *Woman, Church and State* by Matilda Joslyn Gage. 1887.

**) Vielä niin myöhäiseen aikaan kuin 1507 omasi kreivi d'Eu Saint Martinin läänitysalueessa tämän oikeuden, kertoo G. Friedr. Kolb teokseensa *Människoslögets kulturhistoria*. Svensk öfvers. af Johannes Alfthan. 1871.

”Itsenäisen käsityksen puute ja passivisuus [*sic*] yhteiskunta-
ilmiöiden suhteen on aikaansaanut sen, että naisen vaikutus
kaikkialla yhteiskunnassa niin kuin kodissakin on ollut
toisinto miehen vaikutuksesta.”

Alexandra Gripenbergin (1857–1913) feministinen klassikko
ilmestyi alun perin ruotsiksi 1890-luvulla ja täydennettynä
suomeksi 1905–1909. Nyt uuden tulemisensa kokeva
Naisasian kehitys julkaistaan neljässä osassa: toinen kirja
keskittyy Ranskan, Italian, Espanjan ja Portugalin
tapauksiin.

NTAMO 2020

ISBN 978-952-215-810-9

”Mitä erilaisimpiin kansankerroksiin kuuluvat naiset ovat
eri aikoina suuresti vaikuttaneet maansa historiaan.”